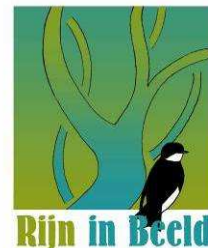

Persbericht

11 augustus 2010

De IJssel kan weer een echte rivier worden

Weghalen van oeverbestortingen grote impuls voor natuur langs de IJssel

Het verwijderen van breuksteen bestortingen lijkt één van de belangrijkste maatregelen voor het herstel van natuur langs de IJssel. Dit blijkt uit een groot onderzoek langs Rijn, Waal en IJssel dat de laatste jaren in het kader van project "Rijn in Beeld" heeft plaatsgevonden. Dit project onderzoekt de komende jaren op grote schaal wat 20 jaar aan nieuwe natuur- en inrichtingsprojecten langs de grote rivieren heeft opgeleverd.

Hoewel het IJsseldal bekend staat vanwege zijn landschappelijke idylle, is de rivier zelf sterk gekanaliseerd. Tijdens de kanalisaties van de jaren 60 en 70 werden de oevers van IJssel op grote schaal vastgelegd met zware breuksteenbestortingen. Hierdoor verdwenen de karakteristieke zandige rivierstrandjes en oeversteilwandjes. De oude zandrivier werd een 'steenrivier'.

Het ecologisch herstel van de IJssel is mooi af te lezen aan de terugkeer van zogenaamde stroomdalplanten. Dit is een groep mooie bloemplanten die langs onze rivieren op zandige ruggen en oeverwallen groeien. Opvallend is dat deze planten langs de IJssel veel minder gemakkelijk terugkeren dan langs bijvoorbeeld de Waal, blijkt uit de gegevens van Rijn in Beeld.

Langs de Waal zijn grote zandstranden op de oevers altijd blijven bestaan. Hier kan de rivier nog vrijelijk spelen met het zand en het tijdens hoogwater op zijn oevers afzetten. In nieuwe natuurgebieden langs de Waal heeft dit de laatste 10 jaar geleid tot een explosieve terugkeer van bedreigde stroomdalplanten, maar ook veel dagvlinders, sprinkhanen en vogels. Ook onder water is het vermogen van de rivier om te spelen met zand belangrijk voor allerlei vissen en rivierlibellen.

In natuurgebieden langs de IJssel zien keren ook bijzondere soorten terug, maar veel stroomdalplanten doen dat veel minder gemakkelijk dan langs bijvoorbeeld de Waal of de Maas. Dit komt volgens de onderzoekers vermoedelijk voor een belangrijk deel doordat de IJssel 'morfologisch op slot zit'. De IJssel kan eigenlijk nauwelijks meer zand oppakken en opnieuw op zijn oevers afzetten. Ecologisch lijkt de IJssel daardoor meer op een stromend kanaal dan op een echte zandrivier.

De onderzoekers zijn daarom enthousiast over recente initiatieven van Rijkswaterstaat om waar mogelijk weer oeverbestortingen te verlagen of te verwijderen. Tot 2015 wordt minimaal 35 km oever (deels) ontsteent en in 2027 moet 85 km IJsseloever weer een natuurlijk beeld hebben. Dit gebeurt onder de vlag van de Kaderrichtlijn Water en wordt uitgevoerd samen met het Waterschap Veluwe en Dienst Landelijk Gebied.

Nadat langs andere riviertrajecten, met name de Maas, al de nodige ervaring is opgedaan, zijn recentelijk ook de eerste uitvoeringsprojecten langs de IJssel gestart. Bij Welsum is een stuk van 1600 meter IJsseloever aan het begin van deze zomer heringericht. De oever is ontdaan van zware bestortingen en afgewerkt tot zandige rivieroever. Op andere plaatsen, zoals in de Duursche Waarden bij Wijhe (in 2005) en binnenkort in de Vreugderijkerwaard bij Zwolle (in 2011), mag de rivier weer op eigen kracht rivierstrandjes gaan vormen.

Dit levert de komende jaren niet alleen veel op voor natuur, maar maakt de IJssel ook aantrekkelijker voor bezoekers en bewoners.

-
- > Project 'Rijn in Beeld' is een project van het Ministerie van LNV, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Ark, Dienst Landelijk Gebied, Programmadirectie Ruimte voor de Rivier, Natuurmonumenten en Utrechts Landschap.
 - > Het project wordt uitgevoerd door rivierecologen Bart Peters en Gijs Kurstjens.

Voor meer info:

- Bart Peters, 06 45018861 of 024 3502727, bartpeters@drift.nl
- Bij Rijkswaterstaat (info oeverprojecten): Mark Hulshoff, 06 21649658

Zie voor informatie over project Rijn in Beeld:

www.rijninbeeld.nl

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

staatsbosbeheer

Stichting
Het Utrechts Landschap

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

Natuurmonumenten

Rijkswaterstaat
Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Terugkeer van een zandige IJsseloever bij Welsum.

De vastgelegde oevers van de gekanaliseerde IJssel bij Cortenoever nabij Zutphen.

Stroomdalgraslanden van de Duursche Waarden zitten "morfologisch op slot" doordat er tijdens hoogwater nauwelijks meer zand wordt afgezet.

In de Duursche Waarden zijn oeverbestortingen verwijderd waardoor zanddynamiek vanzelf op gang kan komen en op termijn zandstrandjes kunnen ontstaan.

Zandstrandjes langs de IJssel bij Deventer, één van de weinig trajecten zonder steenbestortingen langs de IJssel.

Cipreswolfsmelk en Brede ereprijs, twee bijzondere stroomdalplanten die gedijen op zandige afzettingen langs rivieren.

Zandige soortenrijke oeverwal langs de Waal (Klompewaard bij Doornenburg)

Zandafzetting na hoogwater langs de Waal.